

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός, όπως μαρτυρεί το ίδιο το περιεχόμενο του όρου, αφορά στην προετοιμασία των νέων ανθρώπων για την επαγγελματική τους ζωή. Είναι η διαδικασία μέσω της οποίας οι έφηβοι μαθητές κάνουν τις εκπαιδευτικές επιλογές τους και παίρνουν αποφάσεις για το μελλοντικό τους επάγγελμα.

Η επιλογή του επαγγέλματος δεν είναι απλή υπόθεση, είναι απόφαση ζωής. Διότι το επάγγελμα συμβάλλει στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας, επηρεάζει τη νοοτροπία και τη στάση μας απέναντι στην ίδια τη ζωή.

Οι περισσότεροι νέοι άνθρωποι σχεδιάζουν το επαγγελματικό τους μέλλον χωρίς να γνωρίζουν όλες τις δυνατότητες ή τις κλίσεις τους. Λίγοι δε εξετάζουν κατά πόσο τους ταιριάζει το εργασιακό περιβάλλον στο οποίο πρόκειται να ενταχθούν και, πολύ συχνά, δεν γνωρίζουν ή είναι ελλιπώς πληροφορημένοι για τις ευκαιρίες που υπάρχουν και τους νέους δρόμους που ανοίγονται. Έτσι, ο κίνδυνος να πάρει κανείς μια λανθασμένη απόφαση είναι υπαρκτός. Συναντούμε καθημερινά γύρω μας αρκετά τέτοια παραδείγματα.

Στις σύγχρονες ανεπτυγμένες κοινωνίες το είδος της εργασίας δεν επιλέγεται πλέον με μόνο κριτήριο το βιοπορισμό. Σήμερα ξέρουμε ότι οι άνθρωποι, μέσω του επαγγέλματός τους, προσπαθούν να αποκτήσουν ή να διευρύνουν τις κοινωνικές τους σχέσεις, να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους, να ικανοποιήσουν τις φιλοδοξίες τους και να κερδίσουν κοινωνική αναγνώριση. Γιατί χωρίς αυτά, διακατέχεται κανείς από το αίσθημα της αποτυχίας.

Η εργασία πρέπει να εναρμονίζεται από τη μια με τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις και τις ικανότητες του ατόμου και, από την άλλη, με την προσωπικότητα, την ιδιοσυγκρασία και τις προσδοκίες του.

Όλα αυτά αποκτούν μια ιδιαίτερη σημασία στις μέρες μας, όπου τα πάντα κινούνται με απίστευτα γρήγορους ρυθμούς και συχνά δεν μπορούμε, όχι μόνο να κατανοήσουμε και να αφομοιώσουμε, αλλά ούτε καν να καταγράψουμε όσα συμβαίνουν γύρω μας.

Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός καλείται και οφείλει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Να βοηθήσει τα νεαρά παιδιά να κάνουν την καλύτερη δυνατή επιλογή του αυριανού τους επαγγέλματος μέσα σε αυτές τις δύσκολες – και ρευστές ακόμη – συνθήκες της παγκοσμιοποίησης και της κοινωνίας των πληροφοριών. Να δώσει απαντήσεις σε ερωτήματα με τα οποία αναγκαστικά έρχονται αντιμέτωπα τα παιδιά, όπως π.χ., τι μαθαίνω, τι θα μου χρειασθεί και πού, τι θέλω, τι μπορώ να κάνω και τι μου προσφέρεται ως δυνατότητα μάθησης και επαγγελματικής αποκατάστασης.

Σε τέτοια ερωτήματα (άλλα μικρότερου και άλλα μεγαλύτερου βαθμού δυσκολίας) μπορεί, πραγματικά, να απαντήσει μόνον ένα ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Επαγγελματικού Προσανατολισμού, το οποίο αφ' ενός πληροφορεί για την υπάρχουσα και λειτουργούσα αγορά εργασίας, αλλά και για τις προοπτικές της και αφ' ετέρου ασχολείται με τον ίδιο τον άνθρωπο που, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, πρόκειται να εισέλθει σε αυτή την αγορά εργασίας. Θεωρούμε ότι αυτό το δεύτερο σημείο είναι και το πιο σημαντικό επειδή στοχεύει στο σχηματισμό μιας – κατά το δυνατόν – πλήρους εικόνας (profile) του ατόμου σε σχέση με μια σειρά ουσιαστικών παραγόντων, τόσο για την επιλογή της εκπαιδευτικής κατεύθυνσης όσο και – κυρίως – για τη μετέπειτα επαγγελματική πορεία.

Τέτοιοι παράγοντες είναι: τα ενδιαφέροντα, τα κίνητρα και οι βαθύτερες επιθυμίες, οι προσωπικές και οι επαγγελματικές αξίες, οι ικανότητες, οι δεξιότητες, τα ατομικά χαρακτηριστικά.

Η εξέταση και η ποιοτική αξιολόγηση όλων των παραπάνω:

- βοηθά τους νέους να ξεκαθαρίσουν περισσότερο τα πράγματα που τους αφορούν και να αποκτήσουν μεγαλύτερη αυτογνωσία.

- τους παρακινεί να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους για την αξιοποίηση των ικανοτήτων που διαθέτουν αλλά και για την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, οι οποίες σήμερα θεωρούνται απαραίτητες.

- τους προτρέπει να προβληματισθούν ως προς τις δυνατότητες που έχουν ή που τους προσφέρονται σε σχέση, κατ' αρχάς, με μια γενική κατεύθυνση προς μεγάλες επαγγελματικές κατηγορίες.

- τέλος, τους ζητεί να αναλάβουν την ευθύνη της τελικής επιλογής, η οποία ούτως ή άλλως παραμένει στους ίδιους. Ενώ, συγχρόνως, τους τονίζει πως τίποτε δεν τελειώνει οριστικά κάποια δεδομένη στιγμή. Ότι, δηλαδή, υπάρχουν σχεδόν πάντα καινούργιες ευκαιρίες και δυνατότητες προσαρμογών ή δραστικών αλλαγών, όταν μια προηγούμενη απόφαση δεν μας οδηγεί στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

**Σοφία Βέργου
Ψυχολόγος**

**Συνεργάτης Κέντρου Παιδιού και Εφήβου
Δημοσίευση στην ειδική έκδοση της Εφημερίδας ΑΛΗΘΕΙΑ,
«Εκπαίδευση» 2004**